

Sygn. akt VIII U 716/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Renata Figiel

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2022 r. w Gliwicach

sprawy M. W. (W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 czerwca 2022 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. W. prawo do emerytury górniczej poczynając od 1 stycznia 2022 roku.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 716/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 czerwca 2022r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu M. W. prawa do emerytury górniczej ze względu na wiek na podstawie art.50a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż decyzją z 12 września 2005r. ustalone już zostało ubezpieczonemu prawo do górniczej emerytury. Zatem brak jest podstaw do przyznania drugiej emerytury na podstawie tych samych przepisów.

W odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie 23 sierpnia 2022r. ubezpieczony wskazał, że domaga się ustalenia emerytury z nową kwotą bazową.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. W. urodził się (...)

Decyzją z 12 września 2005r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek na podstawie art.48 (obecnie art.50e) ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od 4 września 2005r.

Do obliczenia świadczenia organ rentowy uwzględnił okres pracy górniczej ubezpieczonego z przelicznikami: 178 miesiące x 1,8 i 89 miesięcy x 1,5 (decyzja z 21 stycznia 2022r.).

W dniu 14 stycznia 2022r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do nowej emerytury i w rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów, niekwestionowane przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego M. W. zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do kolejnej emerytury górniczej na podstawie art.50a ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. 2022r., poz.504) w sytuacji, gdy wcześniej zostało mu ustalone prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek z art.48 (aktualnie art.50e) ustawy emerytalnej. Ubezpieczony domagał się bowiem przyznania kolejnej emerytury, gdyż pozwalałoby mu to - przy legitymowaniu się co najmniej 30 - letnim okresem ubezpieczenia po przyznaniu pierwszej emerytury - na przeliczenie świadczenia od nowej kwoty bazowej w zakresie części socjalnej (24%).

W myśl bowiem art.53 ust.1 powołanej ustawy emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art.19, z zastrzeżeniem ust.3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych - z uwzględnieniem art. 55.

Po myśli ust.3 tego samego przepisu emeryturę, której podstawę stanowi kwota świadczenia, o którym mowa w art.21 ust.1 pkt 1 i ust.2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających od dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Z mocy zaś jego ust.4 przepisu ust.3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art.21 ust.1 i 2 powołanej ustawy podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

- 1) podstawa wymiaru renty w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty,

z zastrzeżeniem art.15 ust.5.

Z ust.2 powyższego przepisu wynika, iż przepis ust.1 pkt 1 stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru:

- 1) emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do tej renty albo do emerytury.

Zastosowanie art.53 ust.3 i 4 ustawy jest możliwe tylko w wypadku nabycia prawa do nowej emerytury ("stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury - nowej - dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury").

Tym samym, aby ubezpieczony mógł skorzystać z nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia, musi nabyć prawo do innej (nowej) emerytury oraz wykazać, co najmniej 30 miesięcy ubezpieczenia po nabyciu prawa do poprzedniego świadczenia.

Zgodnie z art.50a ust. 1 ustawy prawo do emerytury górniczej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust.1
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z ust. 2 tegoż przepisu, wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

W uzasadnieniu do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 5 marca 2013r. sygn. akt III AUa 1117/12 Sąd ten wskazał, że przewidziana w art. 50a ustawy emerytalnej górnicza emerytura, której nabycie ustawodawca wiąże z osiągnięciem stosownego wieku, uzależnionego od określonego okresu pracy górniczej przewidzianej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej – pomimo, iż warunki do jej uzyskania określono w dwóch odrębnych ustępach tego przepisu, faktycznie stanowi rodzajowo tożsame świadczenie.

Analizowane przez Sąd Apelacyjny przesłanki nabycia emerytury górniczej odnosiły się do dwóch ustępów tego samego przepisu, tj. art. 50a ust. 1 i 2 ustawy emerytalno – rentowej. Tym samym Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, iż emerytura górnicza przewidziana na podstawie art. 50a ust. 1 jest świadczeniem tożsamym rodzajowo z emeryturą górniczą przewidzianą w art. 50a ust. 2, oba te przepisy regulują bowiem nabycie prawa do emerytury górniczej po ukończeniu wymaganego wieku, tj. 55 i 50 lat życia.

W tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny w Katowicach zaznaczył, że ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wśród rodzajów emerytur górniczych rozróżnia emeryturę górniczą bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, w przypadku wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 25 lat przyznawaną na podstawie jej art. 50e ust. 1 ustawy oraz przewidzianą w art.50a ustawy emeryturę górniczą w obniżonym wieku 55 lub 50 lat, przy 10 lub 15-letnim okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 w ogólnym okresie ubezpieczenia górnika (20/25 lat).

Zatem są to dwa różne świadczenia.

Sąd podziela również stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2014r. sygn. I UK 169/14 (LEX nr 1642866), iż obecny art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będący odpowiednikiem dawnego art. 48 tej ustawy, statuuje własny, odrębny od art. 50a ustawy układ warunkujący nabycie uprawnień do emerytury górniczej, rezygnując z przesłanki wieku emerytalnego na rzecz dłuższego, bo 25 - letniego stażu kwalifikowanej pracy górniczej. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z 1 kwietnia 2014r., I UK 366/13 (LEX nr 1455428).

Przepisy te różnią się zatem w zakresie koniecznych przesłanek zarówno okresami wymaganej pracy górniczej: art. 50a ust. 1 i 2 ustawy wymaga legitymowania się odpowiednio okresem 20 i 25 pracy górniczej i równorzędnej, w tym okresem odpowiednio 10 i 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1, art. 50e ust. 1 wymaga wykazania 25 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (z uwzględnieniem ust. 2.), jak też różnią się co do przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku w art. 50a ust. 1 i 2 i jej braku w art. 50e ust. 1.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego sprawy wynika jednoznacznie, że ubezpieczony posiada wymagany w art. 50a ust.1 ustawy 25 – letni okres pracy górniczej, w tym 10 - letni okres pracy górniczej, o której mowa w art.50c ust.1 ustawy, ukończył wiek emerytalny 55 lat, a nadto nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a więc w ocenie Sądu, spełnił wszystkie konieczne przesłanki z art. 50a ust. 1 ustawy emerytalnej uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury górniczej z tej nowej podstawy prawnej.

W konsekwencji powyższego Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej od 1 stycznia 2022r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku (zgodnie z art.129 ust.1 ustawy emerytalnej).

Zaznaczyć należy, że Sąd orzekał w zakresie prawa do świadczenia, gdyż tego wyłącznie dotyczyła zaskarżona decyzja, a Sąd jest związany jej przedmiotem. Niemniej jednak zauważyć należy, że przyznanie ubezpieczonemu prawa do „ nowej ” emerytury górniczej będzie uzasadniać przeliczenie mu świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej, zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, w przypadku legitymowania się przez ubezpieczonego 30 – miesięcznym okresem ubezpieczenia po przyznaniu prawa do emerytury górniczej decyzją z 12 września 2005r.

(-) Sędzia Teresa Kalinka